

MAELUMINISTEERIUM

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond
Euroopa Investeeringu
maaspikondadese

Päritolunõuded, kui vabatahtlik päritoluteave eksitab

Külli Johanson

Maaeluministeerium / toidu üldnõuete büroo peaspetsialist

2019

Kas tarbijad saavad praegu teada põhikoostisosa päritolu?

- **EL-i üleselt ei ole kohustust esitada töödeldud toidu puhul põhikoostisosa (nt liha, piim) päritolu**
- **Rakendusmäärus (EL) 2018/775, mille kohaselt esitatakse eksitava päritoluvitte korral põhikoostisosa päritolu, kohaldub alates 1.04.2020**

Õiguslik alus: põhilise koostisosa päritolu, kui märgistusel on päritoluviide

➤ Määruse 1169/2011 art 26 (3)

Kui toidu päritoluriik või lähtekoht on märgitud ja see ei ole sama mis toidu põhilisel koostisosal:

- märgitakse ka selle koostisosa päritoluriik või lähtekoht või
- märgitakse, et põhilise koostisosa päritoluriik või lähtekoht on toidul märgitust erinev.

➤ Rakendusmäärus 2018/775 määruse 1169/2011 art 26 (3) kohaldamiseks

Vabatahtlik päritoluviide tingib põhikoostisosa päritolu esitamise

- Kui esitatakse viide (sõnad, pilt) toidu päritoluriigile või lähtekohale ja see erineb põhikoostisosa päritolust, **peab andma lisateavet põhikoostisosa päritolu kohta.**

Määruse 2018/775 erandid

- **Registreeritud kaubamärgid ja kaitstud geograafilised tähised** on ajutiselt erandiks. Neile kehtestatakse põhikoostisosa päritolu esitamise nõuded hiljem.

Nt KGT – Müncheni õlu, Bayeri kringlike

- Geograafilisi väljendeid, mis viitavad **üldtuntud nimetusele** või valmistamisviisile, ei käsitleta vabatahtlike päritoluviidetena.

Nt Hollandi juust, Krakovi vorst, Mulgi kapsad, Kiievi kotlet

Päritoluviiet registreeritud kaubamärkides

Organisatsioonide kaubamärgid

Kuna viited valmistamise riigile või lähtekohale on päritoluviiet, siis on ka need registreeritud kaubamärgid viiet päritolule. Põhikoostisosa päritolu esitamise nõuded kehtestatakse hiljem.

Eesti juhend: päritoluviited, mis tingivad määruse 2018/775 kohaldamise

1. Päritoluviideteks on igasugused vabatahtlikult lisatavad viited päritolule sh brändid ja logod.

2. „Made in“, „valmistatud“, „toodetud“, „...toode“ koos riigi või lähtekoha nimetusega on päritoluviide.

Nt Valmistatud Eestis, Eesti toode

Päritoluviited, mis tingivad määruse 2018/775 kohaldamise

3. Nn mitte-sõnalised päritoluviited

Riigilipud ja maakaardid on selged viited päritolule.

Teisi rahvuslikke sümboleid peab hindama juhtumipõhiselt: hinnatakse pildi suurust, asukohta ja rõhutamist

Nt Tallinna panoraam, Vana Toomas

Eesti juhend: päritoluviited, mis tingivad määruse 2018/775 kohaldamise

- Registreeritud kaubamärgid ei kuulu määruse (EL) 2018/775 alla, need reguleeritakse hiljem eraldi määrusega.

Kui märgistusel on sama päritoluviide nii toidu nimetuses kui ka registreeritud kaubamärgis, kas siis peab esitama põhikoostisosa päritolu?

Jah, kuna määrus (EL) 2018/775 reguleerib toidu nimetuses esinevaid päritoluviiteid

Eesti juhend: viited, mis ei tingi määruse 2018/775 kohaldamist

1. Terminid „pakendatud ...“, „valmistatud ... poolt“, „valmistaja“ koos ettevõtte nimetuse, aadressi ja riigiga on tavaliselt viited käitlejale, mis on nõutud määrusega 1169/2011, ei ole päritoluviited.

Nt Valmistaja Valio Eesti AS, Eesti

Eesti juhend: viited, mis ei tingi määruse 2018/775 kohaldamist

2. Konkursside registreeritud märkidega „Parim Toiduaine Lõuna-Eesti Väikeettevõttelt“ ja „Parim Jook Põhja-Eesti Väikeettevõttelt“ jms rõhutatakse, et toode on valmistatud Eesti teatud piirkonnas asuva ettevõtte poolt.

Need ei ole päritoluviited – väljendavad, millise piirkonna ettevõttest on toode pärit.

Eesti juhend: viited, mis ei tingi määruse 2018/775 kohaldamist

3. „Laadi“, „tüüpi“, „stiili“, „retsept“ sisaldavad viited ei ole päritoluviited, viitavad konkreetsele tehnoloogiale või retseptile.

Nt Itaalia retsept

Aasia tüüpi puljong

Juhendis toome näiteid n-ö vähemtuntud üldtuntud nimetustest, milledele soovitame lisada „tüüpi“ või „stiili“, et oleks seos retsepti või valmistamisviisiga, mitte päritoluga.

Nt Gruusia tüüpi kaste, Vene tüüpi dipikaste

Põhikoostisosa

1. Põhikoostisosa definitsioon: toidu koostisosa, mis moodustab rohkem kui 50 % sellest toidust või mida tarbijad tavaliselt seostavad selle toidu nimetusega ja mille puhul on enamasti nõutav koguse märkimine.

Nt **Puu- või köögiviljatooted** – olulisemate puu- või köögiviljade päritolu.

Pagaritooted – teravili, täidis või täidise põhikoostisosa (kui tootes on täidist üle 50%)

Piimatooted – piim, võib esitada ka lisandi või lisandi põhikoostisosa päritolu

Lihatooted – liha või erinevate lihaliikide päritolu

Põhikoostisosa

2. Kas mitme põhikoostisosaga toidu puhul peab esitama kõigi põhikoostisosade päritolud, kui märgistusel on päritoluviide?

Nt **Seemnesai** – piisab teravilja päritolu esitamisest.

Müsli – võrdselt on palju erinevaid koostisosasid, mõni üksik (nt tšiiaseemned, rosinad) on nimetuses rõhutatult. Teraviljade päritolu.

Mustikamoos – mustikad

Köögiviljasupp – olulisemate köögiviljade päritolu.

Põhikoostisosa

3. Kas võib juhtuda, et tootel ei ole põhikoostisosa?

Jah, nt **tšillikaste, sojakaste, sinep, karastusjoogid**

Mõlemad järgmistest tingimustest peavad olema täidetud:

- 1) toidu koostisosa ei moodusta rohkem kui 50% sellest toidust ja
- 2) tarbija tavaliselt ei seosta koostisosa toidu nimetusega ja enamasti ei ole nõutav selle koostisosa koguse märkimine.

Põhikoostisosa

4. Kui tarbija jaoks on ilmne, et põhikoostisosa võib pärineda üksnes väljaspool ELi, kas siis peab ka esitama põhikoostisosa päritolu?

Jah, kuna määruses ei ole erandit

Nt Kohv – kohviubade päritolu

Šokolaad – kakaoubade päritolu

Tooted eksootilistest puuviljadest, nt mangopüree

Põhikoostisosa

5. Kui põhikoostisosa on liitkoostisosa, siis ettevõtte otsustab juhtumipõhiselt, kas esitab liitkoostisosa valmistamise koha või tooraine päritolu. Valik sõltub toote omadustest (kas liitkoostisosa on oluliselt töödeldud) ja sellest, millisel tasandil teave on tarbijale asjakohane teave.

Nt Hiiumaa singipirukas

Põhikoostisosade – sink/liha ja teravili - päritolu

Põhikoostisosa päritolu esitamise võimalused

1. Esitatakse päritoluriik või lähtekoht viitega ühele järgmistes geograafilistest aladest:

- 1) „EL“, „muu kui EL“ või „EL ja muu kui EL“;
- 2) piirkond mitme LRi või kolmanda riigi aladel (nt Alpid);
- 3) FAO püügipiirkond;
- 4) liikmesriik (LR) või kolmas riik;
- 5) piirkond LRi või kolmanda riigi alal (nt Saaremaa) või
- 6) konkreetse EL õigusaktiga nõutud päritoluriik või lähtekoht

2. või esitatakse teavitus, et põhiline koostisosa ei pärine samast päritoluriigist või lähtekohast kui toit (nt „Piim ei ole pärit Eestist“).

Esitlusviis

- 1. Põhikoostisosa päritolu esitatakse toidu päritoluriigi või lähtekoha viitega samasse vaatevälja vähemalt 75% toidu päritoluriigi või lähtekoha viite x-kõrgusest.**
- 2. Kui päritoluviiidet, sh lippu korratakse pakendi erinevatel külgedel, siis lisatakse põhikoostisosa päritoluteave samasse vaatevälja iga päritoluviitega, mis on pakendile lisatud.**
- 3. Päritoluna ei saa esitada riigikoode, nt EE, LV, LT.**

Ajakava

- **Novembri alguses — Eesti juhend**
- **Novembri lõpus — Komisjoni juhend**
- **Määrus 2018/775 kohaldub alates 1.04.2020**

Veel infot ...

- **Juhendid, õigusaktid ja lühikokkuvõtted**
nõuetest Maaeluministeriumi kodulehelt
www.agri.ee => Tegevused =>
Toiduohutus => Märgistamine
- Tarbijatele suunatud infoleht
<http://www.agri.ee/et/toidumargistusest-tarbijale>

Täna!

Küllli Johanson
kylli.johanson@agri.ee